

Asia: VN/18156/2024

Lausuntopyyntö: hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntönne 23.1.2025/Rauno Saari

Diaarinumero: VN/18156/2024

Viite: OSJD/GOST-kaluston käyttömahdollisuuden pidennys vuoden 2028 loppuun asti.

Yara Suomi Oy:n tuotannon logistiikan, kotimaisen lannoitevalmistuksen ja elintarviketuotannon huoltovarmuuden varmistamiseksi on tärkeää, että OSJD/GOST-vaunujen käyttömahdollisuutta kotimaan liikenteessä jatketaan vuoden 2028 loppuun saakka.

Ennen Venäjän aloittamaa hyökkäyssotaa Ukrainaan helmikuussa 2022 kotimaisten lannoitetehtaitten tarvitsemasta ammoniakista suurin osa tuli venäläisiltä toimittajilta. Maaliskuussa 2022 VRtranspoint ilmoitti lopettavansa venäläisten vaunujen käsittelyn vuoden 2022 loppuun mennessä ja näin ollen Yara oli pakotettu suunnittelemaan uudelta pohjalta tehtaittensa ammoniakkihuollon, jotta lannoitetuotantoa kyettäisiin jatkamaan muuttuneista olosuhteista huolimatta.

Vuoden 2022 kesällä raideliikennelain 80 § muutos mahdollisti eurooppalaisessa rekisterissä olevien OSJD/GOST-vaunujen käytön Suomen sisäisessä liikenteessä. Tämän muutoksen huomioiden Yaralla käynnistettiin prosessi 34 ammoniakki-vaunun hankintaan Virosta ja jo syksyllä 2022 kauppa saatiin

päätökseen ja vaunut toimitettiin Suomeen. Tarkoituksena oli, että näitten vaunujen kuljetuskapasiteetilla Yara voi turvata kaikissa mahdollisissa tilanteissa ammoniakkihuollon toimivuuden omille tehtaalleen sekä ulkoisille asiakkaille. Virosta hankitut vaunut piti saada vastaamaan kotimaan liikenteelle asetettuja lakeja ja asetuksia. Tarpeelliset muutokset ja viranomaistarkastukset saatettiin loppuun vuoden 2024 aikana ja vaunuista 13 kpl on ollut liikenteessä loppujen ollessa varastoraiteella odottamassa käyttötarvetta.

Edellytyksenä raideliikennelain 80 § muutokselle on ollut, että yritykset, jotka ovat hankkineet OSJD/GOST-kalustoa, aloittavat prosessin uusien eurooppalaisia standardeja vastaavien vaunujen hankinnan. Yaralla tämä prosessi on aloitettu jo vuonna 2022, mutta prosessia aloitettaessa ei ollut käsitystä siitä, kuinka kauan aikaa kuluisi uusien vaunujen hankintaan. Suomessa edelliset säiliövaunut oli valmistettu 1980-luvulla – siis ennen EU:hun liittymistä, joten pelkästään esisuunnittelu saatiin valmiiksi vasta vuoden 2024 alussa. Tähän kun lisätään kilpailutukseen käytetty aika, niin uusien vaunujen toimittaja oli selvillä syksyllä 2024. Uutta vaunutyyppiä valmistettaessa täytyy ensin valmistaa ns. prototyyppi, jolle tehdään vaunutyyppin hyväksyntään liittyvät viranomaistarkastukset sekä koeajot, jotka tehdään kesäolosuhteissa. Hankintasuunnitelman aikataulutuksessa prototyyppi valmistuu keväällä 2025 ja vasta syksyllä 2026 prototyyppi olisi valmis sarjatuotannon aloittamiseksi. Alustavaksi vaunutarpeeksi on määritelty 17 kpl vaunuja ja edelleen aikataulun mukaan valmistus saataisiin valmiiksi vuoden 2028 alussa.

Vuonna 2022 Yaralla tehtiin myös investointipäätös ammoniakkin junanlastaustermiinalin rakentamisesta Uuteenkaupunkiin ja vuoden 2024 syksyllä termiinali oli toimitusvalmiudessa. Yaran Kokkolan tehtailla on myös toiminnassa oleva ammoniakkitermiinali, jonka kautta toimitetaan ammoniakkia Siilinjärven tehtaalle sekä ulkoisille asiakkaille. Uudenkaupungin tehtaalle ammoniakki toimitetaan pääsääntöisesti laivoilla ja mahdolliset talviset sääolosuhteet huomioiden toimitusvarmuutta on varmistettu Uudenkaupungin termiinalin käyttöönotossa.

Yaran tehtaitten ammoniakkihuollon kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että riittävä ammoniakkivaunukalusto on käytettävissä ulkoisista olosuhteista riippumatta. Yara on tehnyt uusien investointien kautta parhaansa ja toivoo kansallisen lainsäädännön tukevan tavoitettamme kotimaisen lannoitetuotannon jatkumiselle.

psta

Lasse Oksanen

Development Manager

Oksanen Lasse
Yara Suomi Oy - Production North Europe